

การพัฒนาแบบการจั้ดกิจกรรมที่เสริมสร้างภูมิด้้านทานทางอารมณ์และจิตใจสำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 : การวิจัยแบบผสมวิธี

The Development an activity learning Resilience Quotient for Strength
Of Mathayomsuksa 3 Student : Mixed-Method Methodology

สุวรรณณี ภิญญุภาพ¹

วรารพร เอรารวรรณ²

ไพบูลย์ บุญไชย³

บทคัดย่อ

การจั้ดกิจกรรมที่เสริมสร้างภูมิด้้านทานทางอารมณ์และจิตใจแก่ผู้เรียนนั้น ครูผู้สอนจำเป็นต้องพัฒนาแบบการจั้ดกิจกรรมโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง รู้จักใช้ประโยชน์จากแหล่งข้อมูลที่ได้แสวงหามาได้อันจะช่วยเสริมสร้างภูมิด้้านทานทางอารมณ์และจิตใจที่มีหลักการเป็นกระบวนการ ขั้นตอน ตามขั้นตอนของการแก้สถานการณ์ปัญหา การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายดังนี้ 1) เพื่อพัฒนาแบบการจั้ดกิจกรรมที่เสริมสร้าง RQ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 2) เพื่อหาประสิทธิภาพของแบบการจั้ดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้น 3) เพื่อหาดัชนีประสิทธิผลของแบบการจั้ดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้น 4) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยภูมิด้้านทานทางอารมณ์และจิตใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบการจั้ดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน การดำเนินการวิจัยเป็นแบบผสมวิธี (Mixed-method Research) มี 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 เป็นการพัฒนาแบบการจั้ดกิจกรรม โดยศึกษาทฤษฎีเอกสารจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับรูปแบบการสอน การสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญด้้านหลักสูตรและการสอน และผู้มีประสบการณ์การสอน จำนวน 5 คน เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนาแบบการจั้ดกิจกรรม สังเคราะห์ขั้นตอนการจั้ดกิจกรรมโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem - Based Learning) เพื่อนำมาพัฒนาแผนการจั้ดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นวิธีสอนที่ใช้ปัญหาเป็นฐาน ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้รูปแบบการจั้ดกิจกรรม โดยการนำรูปแบบการจั้ดกิจกรรมการเรียนรู้ไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนโนนกระสังวิทยาคม อำเภอปรังค์กู่ จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์ครูผู้สอน 2) แผนการจั้ดกิจกรรมเสริมสร้างภูมิด้้านทานทางอารมณ์และจิตใจ(RQ)โดยใช้ปัญหาเป็นฐานตามรูปแบบการจั้ดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้น จำนวน 10 กิจกรรม 3) แบบวัดภูมิด้้านทานทางอารมณ์และจิตใจ(RQ)ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 1 ฉบับ

¹ นิสิตรระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

5 ด้าน รวม 50 ข้อ การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนและผู้มีประสบการณ์การสอน โดยการวิเคราะห์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และส่วนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลจากการนำรูปแบบการสอนไปทดลองสอน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบสมมติฐานด้วย ใช้ Wilcoxon Signed Rank Test ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมายเนื้อหา กระบวนการเรียนรู้ และผลการประเมิน รูปแบบกิจกรรมเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกรอบแนวคิดของ Joyce และ Weil ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) ลำดับขั้นการสอน (Syntax) ซึ่งประกอบไปด้วย ขั้นตอนดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นขั้นกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมก่อนดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นวิธีการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นฐาน 5P ประกอบด้วย 5 ขั้น คือ ขั้นสำรวจประเด็นปัญหา ขั้นค้นหาวิธีการแก้ปัญหา ขั้นดำเนินการแก้ปัญหา ขั้นเสนอคำตอบหรือผลการแก้ปัญหา ขั้นประเมินผลการแก้ปัญหา และขั้นการประเมิน เป็นการประเมินจากร่วมกิจกรรมและการทดสอบหลังเรียน 2) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน เป็นขั้นตอนที่ครูคอยดูแล แนะนำ กำกับเพื่อให้เด็กนักเรียนคิดอันจะนำไปสู่วิธีการแก้สถานการณ์ปัญหา 3) หลักการตอบสนองต่อพฤติกรรม เป็นขั้นที่ผู้สอนถ่ายทอดได้ชัดเจน มีสื่อประกอบการสอน มีการกระตุ้นให้เกิดความสัมพันธ์อันดี ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง 4) สิ่งช่วยเหลือในการสอน เป็นสื่อที่เป็นรูปธรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ในเรื่องนั้นๆ

2. ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 76.38/80.94 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

3. ดัชนีประสิทธิผลของรูปแบบการจัดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้น มีค่าเท่ากับ 0.5688 หมายความว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีภูมิต้านทานทางอารมณ์และจิตใจหลังจัดกิจกรรมเพิ่มขึ้นร้อยละ 56.88

4. นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมสร้างภูมิต้านทานทางอารมณ์และจิตใจด้วยวิธีการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมเสริมสร้างภูมิต้านทานทางอารมณ์และจิตใจด้วยวิธีการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

โดยสรุป รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างภูมิต้านทานทางอารมณ์และจิตใจ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเหมาะสม นักเรียนมีภูมิต้านทานทางอารมณ์และจิตใจสูงขึ้น ครูผู้สอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจึงสามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้ดี

คำสำคัญ : ภูมิต้านทานทางอารมณ์และจิตใจ, รูปแบบการจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างภูมิต้านทานทางอารมณ์และจิตใจ

ABSTRACT

Learning activities, a Resilience Quotient for Strength teacher needs to develop a good teaching model to promote learner-centered learning since it can help learners learn continuously and resources utility that help create problem-solving process based on principles, processes, and steps of problem-solving. The present research aimed at studying fourfold : 1) developing activities, a Resilience Quotient for Strength of Mathayomsuksa 3 Student ; 2) studying the efficiency index of the lesson plans for the developed learning activities model ; 3) studying the effectiveness index of the lesson plans for the developed learning activities model ; and 4) comparing the students' Resilience Quotient before and after learning using the developed learning activities. The procedure is a mixed-method research carrying out in 2 steps. The first step was the development of learning activities model based on related literature and documents from various resources concerning learning activities model, and interview, then the interview were administered with 5 master teachers for the development of the learning activities model, and syntheses of Problem-Bascd Learning activities process for the development of Problem- Bascd Learning plans learning activities. The second step was the pilot of the developed plans learning activities. learning activities model which was piloted with the Target group who were 20 Matthayomsueksa 3 students studying in a class at Nonkasangvittayacom School. The research instruments used for data collection were interview were administered with master teachers, learning activities plans, and a measure of Resilience Quotient Rating Scale, which comprised 5 aspects. Data were divided into 2 parts for analyses: the data obtained from the interview were administered with 5 master teachers; and the data obtained from the pilot of the teaching model. The statistics used for data analyses were mean, standard deviation, and percentage. The Wilcoxon Signed Rank Test was used for testing hypothesis.

The results were as follows :

1. The developed learning activities model, including principle, objective, content, learning process, assessment, and learning activity model conceptualised by Joyce and Weil consisted of 4 steps. The 1st step was the teaching procedure (syntax) which included presentation to encourage students to get ready before studying, learning activities management, and the 5P problem-solving learning encouragement: problem issues survey, seeking techniques for problem-solving, problem-solving solution, problem-solving results presentation, problem-solving assessment, and evaluation of activities participation and testing. The 2nd step was the teacher-student interaction (social system) that the teacher

guides and advises students to think for problem-solving. The 3rd step was the principle of reaction that the teacher teaches by using the instructional media to encourage and promote good relationship between teacher and students. The 4th step was using concrete teaching aid or media to encourage the students to learn.

2. The efficiency value (E1/E2) of the developed learning activities plans Resilience Quotient for Strength of Problem-Bascd Learning and the students' learning achievement was 76.38/80.94, which was higher than the assigned criterion of 70/70.

3. The effectiveness index (E.I.) of the students' was 0.5688 mean scores Of Mathayomsuksa 3 Student with Resilience Quotient after activity increased 56.88 percent.

4. The students' mean scores of Resilience Quotient and learning of Problem-Bascd Learning activities achievement after learning by using the developed was higher than before learning at the .05 level of significance.

In conclusion, The Development an activity learning Resilience Quotient for Strength is efficient, effective, and appropriate for activity learning Resilience Quotient for Strength. The students are Resilience Quotient for at a high level. Consequently a teacher can apply this learning activities model for Resilience Quotient and learning of Problem-Bascd Learning activities in order to serve the purposes.

Keywords : Emotional and mental resistance, patterns of activities that strengthen the immune system, mood and mind

บทนำ

ปัจจุบันบุคคลต้องประสบกับปัญหาและความกดดันในด้านต่างๆอย่างมาก อันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงของสังคม สิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยี ซึ่งส่งผลให้บุคคลต้องมีการปรับตัวทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม จากการศึกษาของกรมสุขภาพจิต พบว่า ระดับสุขภาพจิตของคนไทย ปี พ.ศ. 2550 มีสุขภาพจิตระดับปกติร้อยละ 75.4 และมีสุขภาพจิตระดับต่ำกว่าปกติร้อยละ 24.6 นอกจากนี้ พบว่า บุคคลมีภาวะสุขภาพจิตเปราะบางมากขึ้น รวมทั้งมีพฤติกรรมผิดปกติ เช่น การทำร้ายตนเอง การทำร้ายผู้อื่น การก่ออาชญากรรม ซึ่งถือว่าเป็นปัญหาสังคมที่ทวีความรุนแรงอย่างต่อเนื่องและขยายตัวอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มวัยรุ่นที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษา (อภิชัย มงคล. 2551 : ออนไลน์) Ahern (2007) กล่าวว่า วัยรุ่นช่วง 14-20 ปีหรือช่วงวัยของการเป็นนักเรียนนักศึกษาจะมีความอ่อนไหวหรือไม่มั่นคงทางใจมากที่สุดที่จะส่งผลกระทบต่อกรรมที่เป็นปัญหาหรือพฤติกรรมเสี่ยงของบุคคลในวัยดังกล่าว อันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงของสังคม สิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยี ซึ่งส่งผลให้บุคคลต้องมีการปรับตัวทั้งด้านร่างกาย จิตใจและสังคม เมื่อเกิดสถานการณ์วิกฤตที่ส่งผลกระทบต่อจิตใจ หรือการดำรงชีวิต บุคคลที่จมกับความทุกข์มักจะมีปัญหาสุขภาพจิต

ตามมา แต่บุคคลที่พยายามหาทางออก ปรับตัว ปรับใจ จะสามารถดำเนินชีวิตต่อไปโดยได้รับผลกระทบทางสุขภาพจิตน้อยกว่า ซึ่งการปรับตัวในภาวะวิกฤตต้องอาศัยภูมิคุ้มกันทางอารมณ์และจิตใจ หรือ RQ (Resilience Quotient) (อภิสิทธิ์ สิริธิรักษ์. 2555 : ออนไลน์) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้าง RQ เป็นวิธีการหนึ่งที่จะสามารถนำมาใช้ในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนของผู้เรียนที่ดีที่สุดวิธีหนึ่ง ที่เน้นการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสถานการณ์ด้วยวิธีการฝึกให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ใหม่จากการใช้ปัญหาที่เกิดขึ้นในโลกแห่งความเป็นจริงซึ่งเป็นบริบทของการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดภูมิคุ้มกันทางอารมณ์และจิตใจ (Delisle. 1997 : 1 อ้างถึงใน วราพร เอรารวรรณ์. 2553 : 3) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน และได้ลงมือปฏิบัติมากขึ้น เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดและแก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยเป้าหมายสำคัญของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์ เป็นวิธีการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนได้เลือกปัญหาและวิธีการเรียนบนพื้นฐานของพัฒนาการและความสนใจเพื่อเป็นตัวกระตุ้นคอย่นำทางให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ความเข้าใจด้วยตนเอง และนำไปสู่การค้นพบคำตอบของปัญหา (Mierson & Parikh. 2000 : 22 อ้างถึงใน วราพร เอรารวรรณ์. 2553 : 3)

ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางอารมณ์และจิตใจ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยประยุกต์ใช้เทคนิคการวิจัยแบบผสมวิธี. แบบที่ 4 คือ แบบแผนเชิงสำรวจบุกเบิก (Exploratory Design) มี 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนและครูผู้สอนที่มีผลงานดีเด่น ในการสะท้อนความคิดเห็นเพื่อสังเคราะห์ข้อมูลนำมาตรวจสอบพัฒนาเครื่องมือ ให้ได้รูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางอารมณ์และจิตใจ ที่มีคุณภาพ ประเมินและใช้เทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพ ตอนที่ 2 เทคนิคการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลจากการนำรูปแบบการจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางอารมณ์และจิตใจ ที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทดลองโดยใช้รูปแบบ One Group Pretest – Post test Design (ประวิต เอรารวรรณ์. 2543 : 86) ตรวจสอบประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและเปรียบเทียบภูมิคุ้มกันทางอารมณ์และจิตใจ (RQ) ต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมที่เสริมสร้าง RQ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้น
3. เพื่อหาดัชนีประสิทธิผลของรูปแบบการจัดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้น
4. เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยภูมิคุ้มกันทางอารมณ์และจิตใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

สมมุติฐานของการวิจัย

นักเรียนที่เรียนโดยรูปแบบการจัดกิจกรรมที่เสริมสร้าง ภูมิต้านทานทางอารมณ์และจิตใจของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยเสริมสร้างภูมิต้านทานทางอารมณ์และจิตใจหลังการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างภูมิต้านทานทางอารมณ์และจิตใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยประยุกต์ใช้เทคนิคการวิจัยแบบผสมผสานวิธี...แบบที่ 4 คือ แบบแผนเชิงสำรวจบุกเบิก (Exploratory Design) มี 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากการ สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนและครูผู้สอนที่มีผลงานดีเด่น ในการสะท้อนความคิดเห็นเพื่อสังเคราะห์ ข้อมูลนำมาพัฒนาเครื่องมือ ให้ได้รูปแบบการจัดกิจกรรม RQ ที่มีคุณภาพ ประเมินและใช้เทคนิคการวิจัยเชิง คุณภาพ ตอนที่ 2 เทคนิคการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลจากการนำรูปแบบการจัดกิจกรรม RQ ที่พัฒนาขึ้นไป ทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทดลองโดยใช้รูปแบบ One Group Pretest-Post test Design

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์ครูผู้สอน ประกอบด้วยประเด็นที่ใช้ในการ สัมภาษณ์ ดังนี้
 - 1.1 ลำดับขั้นตอนการสอน
 - 1.2 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน
 - 1.3 หลักการตอบสนองพฤติกรรมนักเรียนของนักเรียน
 - 1.4 สิ่งช่วยเหลือในการสอน
2. แผนการจัดกิจกรรมเสริมสร้างภูมิต้านทานทางอารมณ์และจิตใจ (RQ) โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ตามรูปแบบการจัดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้น จำนวน 10 กิจกรรม ใช้เวลา 16 ชั่วโมง
3. แบบวัดภูมิต้านทานทางอารมณ์และจิตใจ (RQ) ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 1 ฉบับ 5 ด้าน ด้านละ 10 ข้อ รวม 50 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การประยุกต์ใช้เทคนิคการรวบรวมข้อมูลแบบผสมผสานวิธี (Mixed-Method Methodology)

1. ตอนที่ 1 วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ พัฒนารูปแบบการสอนเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์อาจารย์ มหาวิทยาลัย 2 ท่าน และครูผู้สอน 3 คน รวม 5 คน เก็บข้อมูล ในเดือนพฤศจิกายน โดยใช้แบบสัมภาษณ์
2. ตอนที่ 2 วิธีวิจัยเชิงปริมาณทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดกิจกรรมที่เสริมสร้าง ภูมิต้านทานทางอารมณ์และจิตใจ โดยการทดลองจัดกิจกรรมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 การเก็บ รวบรวมข้อมูล ดำเนินการทดสอบวัดภูมิต้านทานทางอารมณ์และจิตใจ(RQ) ก่อนเรียน (Pre-test) จัด

กิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 10 แผนแผนละ 2 ชั่วโมง กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ในระหว่างเดือนมกราคม 2556 - เดือนมีนาคม 2556 เมื่อดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบ 10 แผน ทำการทดสอบวัดภูมิต้านทานทางอารมณ์และจิตใจ (RO) (post -test) ตรวจสอบให้คะแนนเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 2 ส่วนดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง เพื่อสร้างรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้าง RO สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญการสอน/ครูที่สอน โดยสรุปจากแนวความคิดจากการสัมภาษณ์ของผู้วิจัย และพัฒนากรอบประเด็นในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเอกสารและการถอดเทป โดยสรุปจากกรอบประเด็นที่สัมภาษณ์

1.3 การตีความสร้างข้อสรุปจากข้อมูลการสัมภาษณ์ ตามกรอบประเด็นที่ผู้วิจัยนำไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ได้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากการนำเอาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามรูปแบบที่สร้างขึ้นมาใช้สอน เพื่อพัฒนาเป็นรูปแบบจัดกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพ มีขั้นตอนดังนี้

2.1 นำแบบวัด RO ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มาตรวจและให้คะแนน

2.2 หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนที่ได้จากการประเมินก่อนและหลังการทดลอง

2.3 การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายโดยใช้วิธีการทางสถิติ Wilcoxon Signed Ranks test เนื่องจากลักษณะของข้อมูล เป็นข้อมูล 2 ชุด ที่ได้จากกลุ่มเป้าหมายกลุ่มเดิมหรือเป็นกลุ่มเป้าหมายที่มีความสัมพันธ์กัน (ภาควิชาวิจัยและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 2553 : 144)

2.4 วิเคราะห์ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นตามเกณฑ์ 70/70 ที่กำหนดไว้

2.5 วิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิผลของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น

สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างภูมิด้านทานทางอารมณ์และจิตใจ จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน/ครูผู้สอนดีเด่นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และจากการวิเคราะห์ผลการทดลองรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างภูมิด้านทานทางอารมณ์และจิตใจ สรุปได้ดังนี้

1. รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างภูมิด้านทานทางอารมณ์และจิตใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่พัฒนาขึ้นมีโครงสร้างองค์ประกอบที่ครบถ้วนและสอดคล้องกัน ซึ่งประกอบด้วยหลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผลการประเมินรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างภูมิด้านทานทางอารมณ์และจิตใจอยู่ในระดับมากที่สุด
2. ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 76.38/80.94 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้
3. ดัชนีประสิทธิผลของรูปแบบการจัดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้น มีค่า เท่ากับ 0.5688 หมายความว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีภูมิด้านทานทางอารมณ์และจิตใจหลังจัดกิจกรรมเพิ่มขึ้นร้อยละ 56.88
4. นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมสร้างภูมิด้านทานทางอารมณ์และจิตใจด้วยวิธีการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมเสริมสร้างภูมิด้านทานทางอารมณ์และจิตใจด้วยวิธีการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

อภิปรายผล

การวิจัยการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างภูมิด้านทานทางอารมณ์และจิตใจ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนโนนกระสังวิทยาคม จังหวัดศรีสะเกษ จากผลการศึกษาผู้วิจัย มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างภูมิด้านทานทางอารมณ์และจิตใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่พัฒนาขึ้นมีโครงสร้างองค์ประกอบที่ครบถ้วนและสอดคล้องกัน ซึ่งประกอบด้วยหลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผลการประเมินรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างภูมิด้านทานทางอารมณ์และจิตใจอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องมาจาก ผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากการใช้เทคนิคการสัมภาษณ์ เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวิเคราะห์ข้อมูลในการสัมภาษณ์ครูผู้สอนผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน พบว่าครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดและนำไปสู่กระบวนการแก้ปัญหา ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี แคมมณี (2546 : 14-15) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนด้านกระบวนการต่างๆ กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนรู้กระบวนการต่างๆ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่นกระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการแก้ปัญหา และสอดคล้องกับพจนานุกรม สวงนไทร (2546 : 18-19) ได้กล่าวว่า ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนวิเคราะห์ หาสาเหตุของปัญหาได้ด้วยตนเอง เป็นการกระตุ้นให้คิดเป็น ทำเป็น

และสอดคล้องกับวัลลี สัตยาศัย (2547 : 58-71) ที่ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผู้สอนต้องใช้ทักษะในการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิด วิเคราะห์สถานการณ์ปัญหา สามารถแก้สถานการณ์ปัญหาได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้นักเรียนพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา และทักษะการทำความเข้าใจปัญหาให้ตรงประเด็น อีกทั้งยังสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2541 : 8-10) ว่าการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิดวิธีแก้ปัญหาหลากหลายเป็นการรวบรวมความคิดเกี่ยวกับแผนการแก้ปัญหาหรือทางออกเป็นข้อๆ แล้วพิจารณาเงื่อนไขอุปสรรคข้อมูลต่างๆ ที่มีอยู่เพื่อนำมาพิจารณาเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุดเหมาะสม โดยครูจะต้องโน้มน้าวให้นักเรียนเกิดความตระหนักและให้ได้คิดพิจารณาสถานการณ์ปัญหาอย่างหลากหลาย จัดการเรียนการสอนที่เน้นการสอนที่เป็นกระบวนการ ขั้นตอน ควรใช้สื่อของจริงประกอบการสอนให้มาก ให้นักเรียนได้คิดเป็นกระบวนการ วิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาได้ และฝึกการทำงานเป็นกระบวนการกลุ่ม โดยครูผู้สอนต้องคอยชี้แนะและกระตุ้นอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2541 : 8-10) กล่าวว่าการที่บุคคลจะแก้ปัญหาที่หลากหลายลักษณะเกิดจากการฝึกฝนให้ได้ก็สามารถแก้ปัญหาอย่างเป็นกระบวนการ อาจใช้สถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง หรือกำหนดขึ้นมา เพื่อให้นักเรียนแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบ ขั้นตอน และสอดคล้องกับวัลลี สัตยาศัย (2547 : 58-71) คิดอย่างมีเหตุผลยืดหยุ่นตามสถานการณ์ ครูยังต้องมีความรู้กว้างขวางและลึกซึ้งในวิชาที่สอน มีความรู้ในการแนะนำสื่อให้ผู้เรียนค้นคว้า ครูมีหน้าที่เป็นผู้ให้การสนับสนุนช่วยเหลือ คอยอำนวยความสะดวกให้นักเรียนคิดกระทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ อีกทั้งยังสอดคล้องกับอาภรณ์ ใจเที่ยง (2550 : 12-13) ลักษณะการสอนที่ดีจะต้องคำนึงถึงประโยชน์ ที่ผู้เรียนจะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ตลอดไป เช่นการสอนโดยให้ผู้เรียนได้คิด วิเคราะห์ ได้รู้จักวิธีแสวงหาความรู้ ได้ฝึกคิดแก้ปัญหา จึงทำให้ผู้วิจัยพัฒนาการพฤติกรรมของผู้เรียนได้ชัดเจนตามหลักการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันด้านทานทางอารมณ์และจิตใจและพัฒนาารูปแบบการจัดกิจกรรมที่เสริมเสริมภูมิคุ้มกันด้านทานทางอารมณ์ได้อย่างมั่นใจผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของอัญชลี วัตทอง และสละ เตชะมีนา (2554 : 29) ศึกษาผลของโปรแกรม E&R ที่มีต่อพลังสุขภาพจิตของผู้ดูแลเด็กบกพร่องด้านพัฒนาการและสติปัญญาศูนย์ส่งเสริมพัฒนาการ อมรรรัตน์ แพรชัยภูมิ (2552 : 131) พบว่าองค์ประกอบของรูปแบบการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดกิจกรรมที่เสริมเสริมภูมิคุ้มกันด้านทานทางอารมณ์ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า คะแนนเฉลี่ยจากของคะแนนการวัดระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ ที่สอนโดยรูปแบบการจัดกิจกรรมที่เสริมเสริมภูมิคุ้มกันด้านทานทางอารมณ์และจิตใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้ง 5 ด้าน มีคะแนนเฉลี่ย 324.60 คะแนน จากคะแนนเต็ม 425 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 76.38 และคะแนนการทดสอบวัดภูมิคุ้มกันด้านทานทางอารมณ์และจิตใจหลังการจัดกิจกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เท่ากับ 202.35 จากคะแนนเต็ม 250 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 80.94 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 76.38/80.94 สูงกว่าเกณฑ์ 70/70 ที่ตั้งไว้ เนื่องจากรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาภูมิคุ้มกันด้านทานทางอารมณ์และจิตใจของผู้เรียน ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยเน้นกระบวนการกลุ่มที่ทุกคนร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และมีการศึกษาค้นคว้าข้อมูลอย่างต่อเนื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปตามขั้นตอนของการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีผู้สอนคอยกระตุ้นให้เกิดการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาปัญหาและคอยแนะนำอย่างใกล้ชิด

ผู้เรียนมีความสุขในการร่วมกิจกรรม และภูมิใจกับการค้นพบคำตอบด้วยตัวเอง เกิดการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิพันธ์ ศิริธาดากุลพัฒนา (2551 : 163) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษ ผลการวิจัยพบว่า 1. รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษ ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาเด็กที่มีความสามารถพิเศษได้ ประกอบด้วยกระบวนการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน คือ 1) การจุดประกายความคิด 2) การขยายความคิด 3) การลงมือปฏิบัติ 4) การนำเสนอผลงาน 5) การสรุปและประเมินผล 6) การประยุกต์และการนำความรู้ไปใช้ 2. ผลการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษพบว่า 2.1 คะแนนเฉลี่ยความสามารถทางด้านทักษะทางสังคมหลังการทดลองระหว่างนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ช่วงชั้นที่ 2 กลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับ ผกามาศ สงวนไทร (2546 : 18-19) ปัญหาเป็นฐานการเรียนรู้เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนใช้ “ปัญหา” เป็นฐานในการแสวงหาความรู้ด้วยกลวิธีหาข้อมูล เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ หาสาเหตุของปัญหาได้ด้วยตนเอง เป็นการกระตุ้นให้คิดเป็น ทำเป็น ด้วยการเรียนรู้รูปแบบนี้ ผู้เรียนจะสามารถพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา การใช้เหตุผลการตัดสินใจ และทั้งมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่จะศึกษา เพื่อเป็นพื้นฐานในการค้นหาคำความรู้ต่อไปด้วย อีกทั้งยังสอดคล้องกับ ศิริประภา กิจอักษร (2551 : 81) ผลการวิจัยพบว่านักเรียนกลุ่มที่เรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ มีความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ สูงกว่านักเรียนกลุ่มที่เรียนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการหาค่าดัชนีประสิทธิผลของรูปแบบการจัดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้น มีค่า เท่ากับ 0.5688 หมายความว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มี อาจเนื่องมาจากกิจกรรมการเรียนรู้โดยปัญหาเป็นฐานนี้มีกระบวนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางอารมณ์และจิตใจของผู้เรียน ผู้เรียนได้เรียนรู้ปัญหา สาเหตุของปัญหา ค้นหาวิธีแก้ปัญหาโดยผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยเน้นกระบวนการกลุ่ม โดยใช้สถานการณ์ปัญหาใกล้ตัว สถานการณ์จริงนำไปให้ผู้เรียนได้คิดหาคำตอบด้วยตนเองซึ่งจะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดในการที่จะได้มาซึ่งสาเหตุของปัญหาและวิธีแก้ปัญหา และเกิดการเรียนรู้แนวคิดที่แตกต่างในการหาคำตอบจากเพื่อนๆ และกลุ่มอื่น สร้างความรู้ใหม่ด้วยวิธีการต่างๆ กันผู้เรียนคิดหาคำตอบจากคำถามปลายเปิด ทำให้เกิดการเรียนรู้จากทักษะการคิด การวิเคราะห์แสดงความคิดเห็น และยอมรับความคิดเห็นที่สมเหตุสมผล ผู้เรียนเกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันพัฒนาการคิดหาคำตอบและแก้ปัญหา ผู้เรียนได้พัฒนาความคิดอย่างอิสระ ส่งผลให้ผู้เรียนมีภูมิคุ้มกันทางอารมณ์และจิตใจหลังจัดกิจกรรมเพิ่มขึ้นร้อยละ 56.88

4. การเปรียบเทียบภูมิคุ้มกันทางอารมณ์และจิตใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นระหว่างก่อนจัดกิจกรรมและหลังจัดกิจกรรม พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนการทดสอบวัด RQ ก่อนการจัดกิจกรรม 2790 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 139.50 คิดเป็นร้อยละ 55.80 และ

คะแนนทดสอบหลังการจัดกิจกรรมรวม 4047 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 202.35 คิดเป็นร้อยละ 80.94 เมื่อนำคะแนนมาเปรียบเทียบกับภูมิต้านทานทางอารมณ์และจิตใจก่อนจัดกิจกรรมและหลังจัดกิจกรรม โดยการทดสอบโดยใช้ Wilcoxon Signed Rank Test แสดงว่าภูมิต้านทานทางอารมณ์และจิตใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมสร้างภูมิต้านทานทางอารมณ์และจิตใจหลังจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตร รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และสัมภาษณ์เพื่อนำข้อมูลจากครูผู้สอนผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนที่มีประสบการณ์และมีผลงานดีเด่น มาสังเคราะห์ โดยอาศัยแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนพื้นฐานทางจิตวิทยาเป็นขั้นตอน จัดกิจกรรมที่เสริมสร้างให้ผู้เรียนได้เรียนโดยการศึกษาค้นคว้า ฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหา ลงมือปฏิบัติ สรุปความรู้ที่ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่นและนำความรู้นั้นไปใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญชลี วัตทอง และสละ เตชะมีนา (2554 : 29) ศึกษาผลของโปรแกรม E&R ที่มีต่อพลังสภาพจิตของผู้ดูแลเด็กบกพร่องด้านพัฒนาการและสติปัญญาศูนย์ส่งเสริมพัฒนาการ (ม่วงแค) สถาบันราชานุกูล พบว่าคะแนนพลังสภาพจิตของผู้ดูแลเด็กบกพร่องด้านพัฒนาการและสติปัญญาโดยภาพรวม มีคะแนนพลังสภาพจิตของผู้ดูแลเด็กบกพร่องด้านพัฒนาการและสติปัญญา สูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรม E&R อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของกมลทิพย์ ฐิตินันท์ (2554 : 72) ศึกษาผลการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อพลังสภาพจิตของนักเรียนอาชีวศึกษา ในวิทยาลัยอาชีวศึกษานครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่าหลังการทดลองนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม มีพลังสภาพจิตสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 เพื่อให้การใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างภูมิต้านทานทางอารมณ์และจิตใจ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สามารถบรรลุจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนจึงต้องมีการวางแผนและเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมตามรูปแบบก่อนนำโปรแกรมรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างภูมิต้านทานทางอารมณ์และจิตใจไปใช้จึงจะสามารถเสริมสร้างภูมิต้านทานทางอารมณ์และจิตใจให้เกิดขึ้นกับนักเรียนได้

1.2 ครูผู้สอนสามารถนำหลักการที่ได้รับจากการศึกษาการพัฒนา รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างภูมิต้านทานทางอารมณ์และจิตใจ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแนวทางในออกแบบกิจกรรมการเสริมสร้างภูมิต้านทานทางอารมณ์และจิตใจให้มีความเหมาะสมกับสภาพสังคมและระดับอายุของนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการนำเทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบอื่นร่วมกับการสัมภาษณ์ เช่น การสังเกตการสอน การประชุมกลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เพียงพอยิ่งขึ้นมาสังเคราะห์ ครอบคลุมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.2 ควรมีการประเมินรูปแบบการสอนเชิงทฤษฎี โดยผู้เชี่ยวชาญที่มีความรอบรู้ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละด้านอย่างหลากหลาย เพื่อผลผลิตของการสอนที่จะเกิดกับผู้เรียน

2.3 ควรมีการวางแผนในการกำหนดขั้นตอนในการดำเนินการเรียนรู้ หรือการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความหลากหลาย เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพบริบทของผู้เรียนและห้องเรียนในแต่ละพื้นที่

2.4 ควรศึกษาและเสริมสร้างภูมิทัศน์ด้านทฤษฎีทางอารมณ์และจิตใจ ในระดับอื่นๆ เช่น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6

เอกสารอ้างอิง

กมลทิพย์ ฐิตินันท์พันธ์. ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อพลังสุขภาพจิตของนักเรียนอาชีวศึกษา.

วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต คณะจิตวิทยาคลินิกและชุมชน มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2554.

กรมวิชาการ. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2548.

กรมสุขภาพจิต. พลังสุขภาพจิต. 2555.(ออนไลน์). แหล่งที่มา :

<http://www.dmh.go.th/stylibnews/news/view.asp?id=10632> (2555,สิงหาคม 25)

_____ . การใช้พลังสุขภาพจิตรับมือกับภาวะวิกฤติเชิงปฏิบัติ. ค้นเมื่อ 3 กันยายน 2555 จาก <http://www.dmh.go.th/social/new/view.asp?id=121.2555>.

สำนักพัฒนาสุขภาพจิต. คู่มืออบรมครู-อาจารย์ เรื่อง การสร้างเสริมความหยุ่นตัวเพื่อรองรับวิกฤติสุขภาพจิต. นนทบุรี : กระทรวงสาธารณสุข. 2549.

กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2551.

ทรงศักดิ์ ภูศรีอ่อน. SPSS การประยุกต์ใช้ SPSSวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2552.

นุชชานา เหลืองอังกูร. เอกสารประกอบการสอนวิชาการวิจัยเชิงปฏิบัติการ. มหาสารคาม : ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550.

บุญชม ศรีสะอาด. การพัฒนาการสอน. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2546.

ประวีต เอราวรรณ. การวิจัยและพัฒนาองค์การในโรงเรียน. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2551.

ผกา มาศ สงวนไทร. “การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน,” วารสารการศึกษาพยาบาล. 14(2) : 16-24 : พฤษภาคม-สิงหาคม 2546.

- วราพร เอรารวรรณ์. การพัฒนาแบบวัดภูมิด้ำนทานทางอารมณ์ สำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิต โดยใช้เทคนิคแผนผังกลุ่มเชื่อมโยง การสัมภาษณ์แบบMMIและการวิเคราะห์พหุวิธี 2 ระดับ. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.
- วัลลี สัตยาศัย. การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก รูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : บุ๊คเนท, 2547.
- ศศิรินทร์ ศิริธาดากุลพัฒน์. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษ. วิทยานิพนธ์ กศ.ด.(การศึกษาพิเศษ) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2551.
- ศิริประภา กิจอักษร. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างรูปแบบการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับการสอนแบบปกติ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2551.
- สมนึก ภัททิยธนี. การวัดผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กทม. : ประสานการพิมพ์, 2551.
- อมรรัตน์ แพรชชัยภูมิ. การพัฒนารูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์ตามแนวคอนสตรัคติวิซซิมที่ส่งเสริมทักษะการคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 : การวิจัยแบบผสมวิธี. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2552.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. หลักการสอน. กรุงเทพฯ : โอเอส พริ้นติ้ง เฮ้าส์, 2550.
- อัญชลี วัดทอง และสละ เตชะมีนา. ผลของโปรแกรม E&R ที่มีต่อพลังสุขภาพจิตของผู้ดูแลเด็กบกพร่องด้านพัฒนาการและสติปัญญาศูนย์ส่งเสริมพัฒนาการ(ม่วงแค)สถาบันราชานุกูล. 2554.
- Barrows and Tambly. *Problem-Based Learning : An Approach to Medical* 12. New York : Macmillan Publishing Company, 1980.
- Boud, David and Feleti Grahame. *The Challenge of Problem-Based Learning*. Great Britain : Biddles Ltd. Guidford and Kings Lynn, 1997.
- Creswell, J.W. and Clark, V.L. *Designing and Conducting Mixed Methods Research*. Thousand Oaks, Sage Publications Inc, 2007.
- Dolmans, Diana and Schmidht Henk. *The Advantages of Problem-Based Curricula*. Netherlands : Department of Education Development and Research. University Inc, 1995.
- Dyer, J. G. & McGuinness, T.M. *Resilience: Analysis of the Concept*. *Archives of Psychiatric Nursing*, 10(5), 276-282. 1996.

- Gilligan, R.. Adversity. **resilience and young people: The protective value of positive school and spare time experiences.** *Children & Society.* 14(1), 37-47, 2000
- Greenwald, Nina L. "Learning from Problems," *The Science Teacher.* 15(67) : 28-32, 2000.
- Grotberg, H. E. **A guide to promoting resilience in children: Strengthening the human spirit.** Retrieved August 31, 2010,
<http://resilnet.uiuc.edu/library/grotb95b.html>.1995
- Joyce, B & Weil, M. **Models of teaching (5th ed).** London : Allyn and Bacon, 1996